

Çiftçilerden tomruk kereste alımında belge düzeni ve tevkifat hakkında.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	25953680-045.02-18449
Tarih	20.05.2023

T.C.

ORDU VALİLİĞİ

Defterdarlık Gelir Müdürlüğü

Sayı : E-44468021-045.02-18449

20.05.2023

Konu : Çiftçilerden tomruk kereste alımında belge düzeni ve tevkifat hakkında.

İlgi : 18.07.2022 tarihli ve 75214 evrak kayıt numaralı özelge talep formunuz.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzun incelenmesinden, firmanızın, işlenmek üzere tapulu arazileri olan çiftçilerden ağaç kesimi (tomruk-kereste) alımı yapmakta olduğu belirtilerek, söz konusu alımlar ile ilgili olarak gider pusulası mı yoksa müstahsil makbuzu mu düzenlenmesi gerektiği, gelir vergisi tevkifatı yapılıp yapılmayacağı ile gelir vergisi tevkifatının yapılmasının gerekmesi halinde, tevkifat oranının ne olacağı hususlarında Defterdarlığımız görüşünün talep edilmekte olduğu anlaşılmaktadır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 52 nci maddesinin birinci fıkrasında, zirai faaliyetten doğan kazancın zirai kazanç olduğu hükme bağlanmış, ikinci fıkrasında ise zirai faaliyetin; arazide, deniz, göl ve nehirlerde, ekim, dikim, bakım, üretme, yetiştirme ve ıslah yollarıyla ve yahut doğrudan doğruya tabiatıtan istifade etmek suretiyle nebat, orman, hayvan, balık ve bunların mahsullerinin istihsalini, avlanmasını, avcılar ve yetiştiricileri tarafından muhafazasını, taşınmasını, satılmasını veya bu mahsullerden sair bir şekilde faydalanılmasını ifade ettiği, hüküm altına alınmıştır.

Mezkûr Kanunun "*Vergi Tevkifatı*" başlıklı 94 üncü maddesinde ise "*Kamu idare ve müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıdaki bentlerde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dâhil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar.*

...

11. Çiftçilerden satın alınan zirai mahsuller ve hizmetler için yapılan ödemelerden;

...

b) Diğer zirai mahsuller için,

i) Ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınan zirai mahsuller için % 2,

ii) (i) alt bendi dışında kalanlar için % 4

..."

hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 11 inci maddesi, tevkif yoluyla ödenen vergilerde müteselsil sorumluluk esasını getirmiştir. Söz konusu maddede, mal alım ve satımı ve hizmet ifası dolayısıyla vergi kesintisi yapmak ve vergi dairesine yatırmak zorunda olanların, bu yükümlülüklerini yerine getirmemeleri halinde bu kişilerle birlikte verginin ödenmesinden, alım satıma taraf olanların tümünün müteselsilen sorumlu olacakları belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak yayımlanan 164 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile zirai ürünlerin alımında yapılacak gelir vergisi tevkifatı ve müteselsil sorumluluk konusunda gerekli açıklamalar yapılmıştır.

Öte yandan, 185 seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile ticaret borsalarının kotasyon listesine dahil olan ürünlerden hangilerinin alım satımında gelir vergisi tevkifatı yapılacağı konusunda gerekli açıklamalar yapılmıştır.

Söz konusu Tebliğin "*Borsa Kotasyon Listesine Dahil Olan Ürünlerden Gelir Vergisi Tevkifatına Tabi Olan ve Olmayanlar*" başlıklı 1 inci bölümünde;

"5590 sayılı Kanuna göre kurulmuş olan ticaret borsalarına tescil ettirilmesi zorunlu olan (borsa kotasyon listesine dahil) ürünler ek liste'de belirtilmiştir.

...

Diğer taraftan, ekli listede yer alan ve alım bedelleri gelir vergisi tevkifatına tabi olmayan ürünlerin, çiftçiler dışında kalan kimselerden satın alınması işleminin ticaret borsalarınca tescilinde, gelir vergisi tevkifatı aranılmayacaktır.

Ancak, ekli listede tevkifata tabi olmadığı belirtilen ürünlerin çiftçilerden satın alınması halinde (bu alım-satım işlemi borsada tescil edilmiş olsa dahi), bu ürün bedelleri üzerinden gelir vergisi tevkifatının yapılacağı tabiidir.

..."

açıklamalarına yer verilmiştir.

Ayrıca, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun "Müstahsil Makbuzu" başlıklı 235 inci maddesinin birinci fıkrasında, *"Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar ile kazancı basit usulde tespit edilenler ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçilerden satın aldıkları malların bedelini ödedikleri sırada iki nüsha makbuz tanzim etmeye ve bunlardan birini imzalayarak satıcı çiftçiye vermeye ve diğerini ona imzalatarak almaya mecburdurlar..."* hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, tomruk ve kerestenin çiftçilerden; ticaret borsasına tescil ettirilmeksizin satın alınması durumunda, ödenecek bedeller üzerinden Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (11) numaralı bendinin (b/ii) alt bendi uyarınca %4 oranında, ticaret borsasına tescil ettirilmek suretiyle satın alınması halinde ise anılan bendin (b/i) alt bendi uyarınca %2 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekmektedir.

Öte yandan, söz konusu zirai ürünlerin, gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçilerden satın alınması durumunda, firmanızca müstahsil makbuzu düzenlenmesi, gerçek usulde vergiye tabi çiftçilerden satın alınması halinde ise firmanız adına fatura düzenlenmesi gerektiği tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 09.09.2026